

Samenvatting resultaten NGE 2013

Bijlage bij persbericht Volksgezondheid Instituut Curaçao 21 augustus 2013

De Nationale Gezondheidsenquête (NGE) 2013 is een grootschalig gezondheidsonderzoek onder de Curaçaose bevolking van 18 jaar en ouder. Het onderzoek is uitgevoerd door het Volksgezondheid Instituut Curaçao (VIC) in opdracht van het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN). VIC is een onafhankelijk onderzoeksinstituut dat deel uitmaakt van het Ministerie van GMN. Het doel van de NGE 2013 is om te voorzien in de informatiebehoefte van de overheid op het gebied van gezondheid en gezondheidszorg. De uitkomsten van de NGE 2013 zijn primair bedoeld voor beleidsontwikkeling, -implementatie en -evaluatie door de overheid, maar zijn ook toegankelijk voor andere actoren op het terrein van de publieke gezondheidszorg. Het doel van de NGE 2013 is geconcretiseerd in de volgende doelstellingen:

- I. Het beschrijven van de zelfgerapporteerde en tijdens fysiek onderzoek gemeten gezondheidsstatus van de volwassen Curaçaose bevolking, zoals de subjectieve gezondheid en ziekten, functionele beperkingen en de geestelijke gezondheid.
- II. Het beschrijven van zelfgerapporteerde determinanten van gezondheid van de volwassen Curaçaose bevolking, zoals overgewicht, het gebruik van tabak, alcohol en drugs, eetgewoonten, lichaamsbeweging en woonomgeving.
- III. Het beschrijven van het zelfgerapporteerde gebruik van de gezondheidszorg van de volwassen Curaçaose bevolking, zoals deelname aan preventieactiviteiten, anticonceptiegebruik en contacten met zorgverleners.

De NGE 2013 bestaat uit een interview gedeelte en uit fysieke metingen. In de maanden januari en februari 2013 zijn in totaal 3.000 volwassenen thuis geïnterviewd door interviewers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) met een vooraf vastgestelde vragenlijst. Van deze 3.000 respondenten hebben 401 personen deelgenomen aan de fysieke metingen in de periode eind januari t/m april 2013. De fysieke metingen zijn uitgevoerd door de wetenschappelijke staf en een aantal laatstejaars medische studenten van de St. Martinus University. De respondenten in de NGE 2013 zijn representatief voor de Curaçaose volwassen bevolking bestaande uit 116.742 personen.

Zoals reeds vastgesteld in de Curaçao Health Study (CHS) van 1993/1994 heeft Curaçao een westers epidemiologisch profiel. Om die reden vinden internationale vergelijkingen in dit rapport plaats met landen met een overeenkomstig profiel.

Gezondheidsstatus

DRIE OP DE VIER VOLWASSENEN ZIJN POSITIEF OVER HUN GEZONDHEID

Drie op de vier (73,4%) volwassenen vindt de eigen gezondheid goed tot heel goed. Mannen beoordelen hun gezondheid positiever dan vrouwen. Ouderen en lager opgeleiden, met name vrouwen met een laag opleidingsniveau, zijn minder positief over hun gezondheid.

TACHTIG PROCENT VAN DE VOLWASSENEN ERVAART GEESTELIJKE GEZONDHEID ALS POSITIEF

Van de volwassenen ervaart gemiddeld 84,3% zijn/haar geestelijke gezondheid gedurende de afgelopen vier weken als positief. Mannen ervaren hun geestelijke gezondheid positiever dan vrouwen. Acht procent (8,1%) van de volwassenen geeft aan psychische klachten te hebben. Elf procent (10,7%) heeft een lage vitaliteit. Bij vrouwen en laagopgeleiden komen psychische klachten en een lage vitaliteit vaker voor. Vergeleken met andere landen met een westers epidemiologisch profiel, geven de volwassenen in Curaçao aan minder psychische klachten te ervaren en meer vitaliteit te hebben.

LANGDURIGE ZIEKTEN OF GEZONDHEIDSPROBLEMEN KOMEN REGELMATIG VOOR BIJ DE VOLWASSEN BEVOLKING

Vier op de tien (40,3%) volwassenen hebben één of meerdere langdurige ziekten of gezondheidsproblemen. Vrouwen hebben dit vaker dan mannen. Hoe ouder iemand is en hoe lager het opleidingsniveau, des te vaker de persoon een langdurige ziekte heeft. Bij mannen komt een hoge bloeddruk, diabetes en een hoog cholesterol het vaakst voor. Bij vrouwen komt hoge bloeddruk, allergie en een hoog cholesterol het vaakst voor. De prevalentie van hoge bloeddruk is met 19,9% gemiddeld in vergelijking met andere landen met een westers epidemiologisch profiel. Na de Verenigde Staten, is de prevalentie van diabetes in Curaçao met 9,3% het hoogst.

FUNCTIONELE BEPERKINGEN KOMEN VEELVULDIG VOOR

Zevenendertig procent (36,7%) van de volwassenen heeft één of meerdere functionele beperkingen bij basisactiviteiten zoals zien, horen, mobiliteit en bij dagelijkse activiteiten zoals het kauwen van hard voedsel en/of het oppakken van kleine voorwerpen. Van deze volwassenen is 42,1% ernstig beperkt in het uitvoeren van één of meerdere van deze voornoemde basisactiviteiten, waardoor zij deze activiteiten alleen met veel moeite of in het geheel niet kunnen doen. Ernstige functionele beperkingen komen vaker voor bij vrouwen (afgezien van horen), ouderen en laagopgeleiden.

Determinanten van gezondheid

TWEE OP DE DRIE VOLWASSENEN ZIJN TE ZWAAR

Twee op de drie mannen (62,6%) en vrouwen (67,2%) zijn te zwaar (BMI ≥ 25 kg/m²). Mannen hebben relatief gezien vaker overgewicht (BMI $\geq 25,0$ - $<30,0$ kg/m²), terwijl vrouwen vaker obesitas (BMI ≥ 30 kg/m²) hebben. De resultaten uit de vragenlijst worden bevestigd door de fysieke metingen. De prevalentie van overgewicht (BMI $\geq 25,0$ - $<30,0$ kg/m²) is gemiddeld in vergelijking met andere landen met een westers epidemiologisch profiel. De prevalentie van obesitas (BMI ≥ 30 kg/m²) in Curaçao is met 28,3%, na de Verenigde Staten, het hoogst.

BIJNA DE HELFT VAN DE VOLWASSENEN IS INACTIEF

Bijna de helft (47,0%) van de volwassenen heeft in de 7 dagen voorafgaand aan het interview geen enkele dag 10 minuten of meer aan lichaamsbeweging gedaan. Volwassenen in Curaçao zijn daarmee vaker inactief dan Nederlandse volwassenen, van wie 10% geen enkele dag 10 minuten of meer aan lichaamsbeweging heeft gedaan. Vooral vrouwen en laag opgeleiden zijn inactief voor lichamelijke beweging. De meest genoemde reden om inactief te zijn is niet genoeg tijd of energie hebben.

BIJNA DE HELFT VAN DE VOLWASSENEN EET DAGELIJKS FRUIT EN 2 OP DE 3 EET DAGELIJKS GROENTE OF SALADE

Bijna de helft (47,1%) van de volwassenen eet dagelijks fruit en 69,0% eet dagelijks groente of salade. Het eten van fruit en groente neemt toe bij het stijgen van de leeftijd en het opleidingsniveau. Van de volwassenen die niet dagelijks fruit eten, eet 27,1% minder dan wekelijks of nooit fruit. Voor groente of salade is dit percentage 21,2%. De prijs is de belangrijkste reden om niet dagelijks fruit en groente te eten.

ACHT PROCENT VAN DE BEVOLKING EET WEKELIJKS VIER KEER OF MEER FAST FOOD

Van de volwassenen eet 23,8% nooit fast food. Acht procent (8,0%) van de volwassenen eet vier keer in de week of vaker fast food. Met het stijgen van de leeftijd daalt het percentage volwassenen dat vier keer in de week of vaker fast food eet. In een vergelijkbaar onderzoek in de staat Michigan, Verenigde Staten, eet eveneens 8,0% van de bevolking vier keer in de week of vaker fast food.

ZESTIEN PROCENT VAN DE VOLWASSENEN ROOKT

Zestien procent (15,5%) van de volwassenen rookt. Elf procent (10,8%) doet dit dagelijks. Het meest gebruikte tabaksproduct is sigaretten. Mannen roken vaker dan vrouwen. Drie op de vier (72,6%) dagelijkse rokers rookt minder dan 10 sigaretten per dag. In vergelijking met andere landen met een westers epidemiologisch profiel roken relatief weinig volwassenen in Curaçao.

DRIE PROCENT VAN DE VOLWASSENEN DRINKT IEDERE DAG ALCOHOL

Tweeënzestig procent (61,8%) van de volwassenen geeft aan de afgelopen twaalf maanden alcohol te hebben gedronken. Mannen drinken vaker en ook meer alcohol dan vrouwen. Hoogopgeleide vrouwen drinken vaker alcohol dan laagopgeleide vrouwen. Van de volwassenen drinkt 2,6% overmatig, dat wil zeggen gemiddeld meer dan 3 glazen alcohol per dag voor mannen en meer dan 2 glazen alcohol per dag voor vrouwen. Eén procent (0,7%) van de volwassenen is een chronisch overmatig alcoholgebruiker. Dit komt vaker voor bij mannen en dan met name bij mannen met een laag opleidingsniveau. 'Binge-drinking', het drinken van meer dan 6 alcoholische consumpties tijdens één gelegenheid, doet 12,0% van de mannen en 2,0% van de vrouwen één of meerdere keren per maand. In vergelijking met andere landen met een westers epidemiologisch profiel is de prevalentie van 'binge-drinking' in Curaçao gemiddeld. Acht procent (8,0%) van de volwassenen geeft aan de afgelopen 2 maanden na alcoholgebruik achter het stuur te hebben gezeten. Dit zijn vaker mannen en hoger opgeleiden.

DRIE PROCENT GEBRUIKT SOFTDRUGS EN EEN HALF PROCENT HARDDRUGS

Drie procent (3,0%) van de volwassenen geeft aan het afgelopen jaar softdrugs (cannabis) te hebben gebruikt en 0,5% harddrugs (bijvoorbeeld cocaïne en heroïne). Zowel softdrugs- als harddrugsgebruik komen vaker voor onder mannen dan onder vrouwen. In vergelijking met Nederland, waar 7% van de bevolking softdrugs en 1,3% harddrugs zegt te gebruiken, is het zelfgerapporteerde drugsgebruik lager in Curaçao.

MUGGEN ZORGEN VOOR DE MEESTE OVERLAST IN DE WOONOMGEVING

De meest genoemde vormen van overlast in de woonomgeving in de afgelopen twaalf maanden zijn muggen (86,6%), knaagdieren (45,0%) en vuil en afval (25,3%). Van de stank van de raffinaderij Isla heeft 13,6% van de volwassenen (over)last gehad in de woonomgeving.

Gebruik van de gezondheidszorg

DEELNAME AAN PREVENTIEVE ACTIVITEITEN

Van de volwassenen van 45 jaar en ouder heeft 63,9% het afgelopen jaar deelgenomen aan een bloedglucosemeting. Van de volwassenen van 60 jaar en ouder heeft 87,3% het afgelopen jaar deelgenomen aan een bloeddrukmeting en 9,6% heeft het afgelopen griepseizoen deelgenomen aan het influenzavaccinatieprogramma. Van de vrouwen tussen de 50 en 75 jaar heeft 62,5% in de afgelopen twee jaar deelgenomen aan een borstkankeronderzoek. Van de vrouwen tussen de 30 en 60 jaar heeft 65,1% in de afgelopen drie jaar deelgenomen aan een cervixkankeronderzoek. Van de diabetici heeft 75,9% in de afgelopen twee jaar deelgenomen aan een klinisch oogonderzoek en 36,1% heeft in de afgelopen twee jaar deelgenomen aan een klinisch voetonderzoek.

NEGENENDERTIG PROCENT VAN DE VROUWEN VAN 18 T/M 50 JAAR GEBRUIKT ANTICONCEPTIE

Van de vrouwen van 18 t/m 50 jaar zegt 39,0% één of meerdere vormen van anticonceptie te gebruiken. Het percentage vrouwen dat anticonceptie gebruikt stijgt met het opleidingsniveau. De meest gebruikte anticonceptiemethode, al dan niet in combinatie met andere methoden, is de anticonceptiepil. Vrouwen van 18 t/m 34 jaar gebruiken naast de anticonceptiepil het vaakst het condoom of de coitus interruptus (terugtrekmethode) als anticonceptie. Vrouwen van 35 t/m 50 jaar gebruiken naast de anticonceptiepil het vaakst een spiraal of het condoom.

BIJNA ALLE VOLWASSENEN ZIJN VERZEKERD TEGEN ZIEKTEKOSTEN

Zevenennegentig procent (97,3%) van de volwassenen heeft een ziektekostenverzekering. Van de personen die verzekerd zijn tegen ziektekosten is 83,5% publiek verzekerd, terwijl 16,5% privaat is verzekerd. Vrouwen zijn vaker dan mannen publiek verzekerd, terwijl mannen vaker dan vrouwen privaat zijn verzekerd.

BIJNA 9 OP DE 10 VOLWASSENEN BEZOEKEN JAARLIJKS DE HUISARTS

Bijna 9 op de 10 (86,3%) volwassenen heeft in het afgelopen jaar minstens eenmaal contact gehad met een huisarts. Van deze volwassenen heeft 44,9% in de afgelopen maand contact gehad. Procentueel gezien bezoeken evenveel hoogopgeleiden als laagopgeleiden de huisarts waaruit blijkt dat de toegang tot huisartsenzorg niet beïnvloed wordt door deze socio-economische indicator. Van de volwassenen geeft 93,0%

aan tevreden te zijn met de diensten van de huisarts. In Curaçao wordt geen relatie tussen leeftijd en huisartscontact gevonden. Dit in tegenstelling tot Nederland, waar wel meer contacten met de huisarts plaatsvinden naarmate men ouder wordt. Het gemiddeld aantal contacten met de huisarts is 7,3 keer per persoon in het afgelopen jaar. In vergelijking met andere landen met een westers epidemiologisch profiel, is het percentage volwassenen in Curaçao dat in de vier weken voorafgaande het interview contact heeft met de huisarts relatief het hoogst. Tijdens het laatste consult bij de huisarts heeft 91,7% van de volwassenen een doorverwijzing gekregen. Voor 81,6% betrof dit een verwijzing naar een apotheek.

BIJNA 2 OP 5 VOLWASSENEN BEZOECT JAARLIJKS EEN MEDISCH SPECIALIST

Bijna 2 op de 5 (38,5%) volwassenen heeft het afgelopen jaar contact gehad met een medisch specialist. Van de volwassenen die contact hadden met een medisch specialist geeft 88,9% aan tevreden te zijn met de verleende diensten. Vrouwen tussen de 18 en 55 jaar gaan vaker naar een medisch specialist dan mannen. Procentueel gezien bezoeken evenveel hoogopgeleiden als laagopgeleiden de medisch specialisten, waaruit blijkt dat de toegang tot de medisch specialistische zorg niet beïnvloed wordt door deze socio-economische indicator. De mate van contact met een medisch specialist stijgt naarmate de leeftijd stijgt. Van de volwassenen die het afgelopen jaar contact hadden met een medisch specialist is het gemiddeld aantal contactmomenten 2,9. Voor 83,7% van de volwassenen vond het contact met een medisch specialist plaats in de privépraktijken en voor 9,1% in het St. Elisabeth Hospitaal (SEHOS). Bij 3,1% van de volwassenen vond het contact plaats met een medisch specialist in het buitenland, voornamelijk in Venezuela.

TIEN PROCENT VAN DE VOLWASSENEN IS HET AFGELOPEN JAAR OPGENOMEN IN EEN ZIEKENHUIS

Tien procent (9,7%) van de volwassenen is het afgelopen jaar minstens eenmaal opgenomen in een ziekenhuis (exclusief opname in verband met een ongecompliceerde bevalling). Naarmate het opleidingsniveau stijgt, daalt het percentage personen dat is opgenomen. Voor degenen die zijn opgenomen is het gemiddeld aantal opnamen in het afgelopen jaar 1,5 en de gemiddelde opnameduur 10,7 nachten. Van de volwassenen is 78,7% tevreden over de diensten van het SEHOS. Over de diensten van de andere ziekenhuizen is 86,2% van de volwassenen tevreden.

JAARLIJKS MAAKT 12% VAN DE VOLWASSENEN GEBRUIK VAN DE FYSIOTHERAPEUT

Van de overige behandelende zorgverleners wordt het meest frequent gebruik gemaakt van een fysiotherapeut (inclusief oefentherapeut Cesar en Mensendieck). Twaalf procent (12,4%) van de volwassenen is in het afgelopen jaar door een fysiotherapeut behandeld. Van de overige behandelende zorgverleners, zoals andere paramedici, de thuiszorg en alternatieve zorgverleners, heeft minder dan 5% van de volwassenen het afgelopen jaar gebruik gemaakt.

DE HELFT VAN DE VOLWASSENEN HEeft HET AFGELOPEN JAAR EEN TANDHEELKUNDIGE BEZOCHT

De helft (50,9%) van de volwassenen heeft het afgelopen jaar een tandheelkundige bezocht. Van de volwassenen geeft 90,8% aan tevreden te zijn met de diensten van de tandheelkundigen. Drie procent (3,1%) van de volwassenen heeft nog nooit een tandheelkundige bezocht. Vrouwen gaan vaker naar een tandheelkundige dan mannen. Tot 55 jaar neemt het bezoek aan de tandheelkundige toe, daarna daalt het met de leeftijd. Naarmate het opleidingsniveau stijgt, neemt het tandheelkundig bezoek toe. Van de volwassenen

zegt 12,3% een tandheelkundige behandeling nodig te hebben gehad in de afgelopen twaalf maanden, maar niet te zijn geweest. Geen geld voor de behandeling is in 42,9% van de gevallen de reden.

Vergelijking resultaten NGE 2013 met Census 2011 en CHS 1993/1994

Een aantal onderwerpen dat in de NGE 2013 is onderzocht, is ook onderzocht tijdens Census 2011 en in de Curaçao Health Study (CHS) in 1993/1994 (zie onderstaande tabel).

Tabel I

Resultaten NGE 2013 vergeleken met Census 2011 en CHS 1993/1994, weergegeven als percentage van de bevolking

Onderwerp	NGE 2013 (%)	Census 2011 (%)	CHS 1993/94 (%)
Gezondheidsstatus			
Ervaren gezondheid (heel goed/ goed)	73,4	85,6	-
Hoge bloeddruk	19,9	17,4	14,5
Diabetes	9,3	7,9	5,6
Ernstige beperkingen zien	3,6	-	4,7
Ernstige beperkingen horen	1,0	-	1,4
Determinanten van gezondheid			
Gemiddelde BMI waarde* (gemeten)	28,1	-	27,3
Obesitas (gemeten)	32,0	-	27,4
Dagelijkse fruit consumptie	47,1	-	±50
Dagelijkse groente/salade consumptie	69,0	-	63,1
Rokers (dagelijks en niet dagelijks)	15,5	-	17,1
Rokers (dagelijks)	10,8	8,5	-
Alcoholgebruik in het afgelopen jaar (mannen)	70,9	-	81,0
Alcoholgebruik in het afgelopen jaar (vrouwen)	54,8	-	61,3
Overlast van muggen	86,6	-	67,0
Overlast van ratten/knaagdieren	45,0	-	41,1
Overlast van vuil en afval	25,3	-	25,6
Overlast van stank van de Isla	13,6	-	11,7
Gebruik van de gezondheidszorg			
Contact met huisarts in afgelopen jaar	86,3	-	80,1
Contact met medisch specialist in afgelopen jaar	38,5	-	40,5
Waarvan contact met medisch specialist in privépraktijk	83,7	-	68,4
Waarvan contact met medisch specialist in St. Elisabeth Hospitaal	9,1	-	24,5
Ziekenhuisopname in het afgelopen jaar	9,7	-	8,1
Contact met fysiotherapeut in het afgelopen jaar	12,4	-	8,8
Contact met tandheelkundige in het afgelopen jaar	50,9	-	42,0

NGE = Nationale Gezondheidsenquête, CHS = Curaçao Health Study, BMI = Body Mass Index

- =niet bepaald of indicator niet vergelijkbaar

* De gemiddelde BMI-waarden zijn vermeld in kg/m²

Toekomstig onderzoek

Met de publicatie van dit rapport is concreet, actueel en volledig invulling gegeven aan het doel van de NGE 2013 om te voorzien in de informatiebehoeften van de overheid op het gebied van gezondheid en gezondheidszorg. De uitkomsten van de NGE 2013 geven een schat aan informatie voor beleidsontwikkeling, -implementatie en -evaluatie door de Curaçaose overheid op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

De NGE vindt iedere 4 jaar plaats. Dit maakt het voor de Curaçaose overheid mogelijk om een 'evidence-based' en robuust volksgezondheidsbeleid te voeren dat aantoonbaar effectief is in het voorkómen van ziekten. Bovendien maakt de NGE het voor de overheid mogelijk veranderingen in de gezondheid en het gebruik van de gezondheidszorg in de tijd (temporaal) te kunnen blijven volgen en het beleid hierop vroegtijdig te kunnen afstemmen.